

Pablo Llambías

Luisa

(regényrészlet)

Az általános iskolában volt egy közülünk sötét bőrével, mandulavágású szemével, kékesfekete szöghajával nagyon kitűnő osztálytársam. Apja-anyja viszont olyan, akit törölmetszett dálnak mondunk, vagyis fehér bőrű, szeszínű hajú. A harmadik elején tudta meg, hogy örökbe fogadták. Sokkot kapott, hetekig levert volt. Az osztályfőnökünk ügyesen kezelte a helyzetet. Nem tett úgy, mintha mi sem történt volna, hanem egy teljes órát szánt arra, hogy elmagyarázza az osztálynak, mi történik, ha egy gyereket örökbe fogadnak. Előtte persze megbeszélte Mariával és a szüleivel. Koreából adoptálták. Tina megmutatta a térképen, hol van Korea. Maria elmondta, mit érzett, amikor megtudta, hogy örökbe fogadták. Sok évvel később, már felnőttként, számos más sorstársához hasonlóan, felkereste a vérszerinti szüleit. Egyszerre érzett csalódás és megkönnyebbülés. Nyilván mások voltak, mint ahogy elképzelte őket. Viszont abból kiindulva, amit az útja során látott, megélt, sok más koreai szülő lehetett volna olyan. Különlegesen és sokfélék, mint minden más ember. Összességében Maria úgy érezte, helyesen tette, hogy odautazott. Most többet tud önmagáról, mondta. Nekem nagyon idegennek tűnt az egész. Honnan ismerhetné magát jobban attól, hogy felkeresett egy elméletileg teljesen véletlenszerűen kiválasztott családot? Maria a világon semmire nem emlékezett a koreai múltjából.

Amikor megtudtam, hogy apám nem az igazi apám, egyszer csak eszembe jutott Maria. Engem ugyan nem fogadtak örökbe, hanem Gerardo az éjszaka leple alatt, mondhatni, anyám méhében hagyott. Lényegében az történt, hogy apám kénytelen volt örökbe fogadni. Közvetett módon millió más örökbefogadottal osztoztam ebben a sorsban. Fel kellett volna keresnem a vérszerinti apámat? Nem tudtam mit tegyek. Mariával rég megszűnt minden kapcsolatom. Nem volt senki, akivel nyíltan beszélhettem volna. Azt tettem, amit mindenki,

amikor nulláról kell indulnia. A világhálón kerestem információt. Találtam egy dán egyesületet, ami tulajdonképpen helyettesítette Mariát. Úgy hívták, Korea Klub, a Koreából örökbefogadottak szervezete. Az ötvenes években Koreában nagy éhínség dúlt. Ezrével küldték a gyerekeket örökbefogadó szülőkhöz Dániába, és más országokba. Vagy árvákat, vagy olyanokat, akiket a szüleik képtelenek voltak etetni. Annak ellenére, hogy Koreában időközben jócskán nőtt az élet-színvonal, még mindig lehetséges onnan az örökbe fogadás. Csakhogy mára egy egész rendszert épült ki erre. Egyesek szerint a koreai gazdaság jövedelmező üzletága.

A világháló önismerethez és önazonosuláshoz segíti hozzá az embert. Az örökbefogadottak és örökbefogadó szüleik mint csoport azonosították magukat az Internet segítségével. Érdekszervezetekbe tömörültek. Ezek egyike a Korea Klub. Más hasonló szervezetekkel együtt információhoz és tapasztalatszerzéshez kívánják hozzásegíteni az érdeklődőket.

Hogy tisztába jöjjenek velem, mennyire mély bennem a vágy, hogy találkozom az igazi apámmal, gondosan elolvastam a honlapon található információt. Egy bekezdés arról szólt, milyen alapvető kérdések merülnek fel, amikor valakiben megszületik a vérszerinti szülő meglátogatásának gondolata.

A Korea Klub szerint nem ritkaság, hogy a szülők iránti érdeklődést a származási ország iránti vonzalom előzi meg. A Korea Klub a „szülőhaza” iránti érdeklődésnek nevezte ezt. Az én esetemben nem „szülőházáról” volt szó. Én Dániában születtem, a Királyság Fővárosi Kórházában, ugyanott, ahol anyám meghalt. Az én esetemben „fogamzóházáról” lehetett beszélni. Spanyolországban fogantam, az apám spanyol.

Az erről szerzett értesülésem tényleg élénk érdeklődést keltett bennem Spanyolország iránt, aminek azelőtt nyoma sem volt bennem. Azóta felfigyeltem mindenre, ami Spanyolországról szólt. Míg korábban átfutott a szemem például a politikai eseményekről vagy az elnökválasztás eredményéről szóló spanyol témájú újságcikkeken, most az ilyeneket nagy figyelemmel olvastam. Nem akartam a könyvtárból kikölcsönözni Spanyolországról szóló könyveket. Nem turista szem-

---

mel néztem az országot, nem a turistával azonosultam érdeklődésem tárgyát tekintve. Valami más volt ez, valami mély és elkötelezett. Úgy akartam ismerni Spanyolországot, mintha ott születtem volna. Sejtettem, hogy az útikönyvek ígéretes leírásai nem elégítenének ki. De az utazási irodalomhoz sem volt bizalmam. Nem arra vágytam, hogy megismerjem a különbséget Spanyolország és az utazó kultúrája között. Azt akartam tudni, milyen spanyolnak lenni. És erre csak akkor kaptam volna választ, ha az is vagyok. Persze soha nem váltam volna azzá; egyedül a nevem volt spanyol.

Arról képzelődtem, hogy Spanyolországba utazom, Malagába, Torremolinosba. Tudtam, hogy nem bírnám megállni és mindenhol apámat keresném a tekintetemmel, mintha bárhol összefuthatnék vele az utcán. Minden egyes apám korú férfiben őt keresném. Arcukban az én arcvonásaimat. Tudtam, hogy ez az egész hiábavaló. Jobb tudatosan úgy felkészülnöm, hogy turistaként fogom átélni az utamat, azzal a céllal, hogy kiszimatoljak valamit – bármit – a "spanyolságból." Persze mégsem tudnám megállni, hogy ne Ő utána nézelődjek mindenhol. A Korea Klub azt is írta, hogy az ember keresi a "gyökereit". Nálam egyáltalán nem volt szó gyökerekről. Soha életemben nem léptem spanyol földre, még csecsemőkoromban sem. Miféle gyökerekről van szó a koreai örökbefogadottak esetében? Hogyan kell érteni az ember "gyökereit", kulturális vagy biológiai értelemben? Hiszen a biológiai összemosódik a kulturálissal és fordítva. Történeteket közöltek koreai örökbefogadott emberekről, akik életükben először érezték "otthon" magukat, amint Koreába érkeztek, még ha csecsemőkorban hagyták is el az országot. Szerintem csak a külsejükkel függhetett össze, azzal a szimpla ténnyel, hogy egyszer csak nem tűntek ki a többiek közül. Na meg a filozófiával, az ember a személyiségét, egzisztenciális szinten, a környezetéhez kapcsolja. Koreainak érezték magukat, mert Koreából származtak.

Nyomban felmerült a kérdés a magam természetéről. A biológiai származásom határozza meg a mentalitásomat vagy mindennemű "spanyol" és "dán" kulturális kódok, amiket az ember gyerekkorában tanul meg? Soha, egy pillanatra sem volt olyan érzésem, hogy Maria kitűnt volna a dánok közül, eltekintve a külsejétől. Ugyanolyan

“törölmetszett dán” volt, mint mi többiek, kivéve az arcvonásait. Mi, az osztálytársai úgy tekintettünk rá, mint dánra, még azután is, amikor megtudtuk, örökbefogadott gyerek.

Így amikor feltettem a kérdést, hogy a mentalitásom a biológiai származásom terméke-e, nimmal válaszoltam. Dánnak éreztem magam. Nem lettem kevésbé dán azután, hogy megtudtam, a valódi apám spanyol. Nem éreztem magam forróvérűbbnek, izgalmasabbnak. Talán ha fiatalabb lettem volna, beképzelttem volna, hogy izgalmasabb lettem. Így viszont csak egy üres információ maradt. Semmi, de semmi nem volt benne, amit magamra nézve felhasználhattam volna belőle.

De ha a mentalitásomnak nincs köze a biológiai származásomhoz, akkor mit lehet az ember “gyökereinek” nevezni? Nem a kulturális, hanem a tisztán pszichológiai tartalom a fontos. Az, hogy az ember megtudja, az apja nem a valódi apja. De akkor ki a valódi apa?

A “valódi” szó kényesnek látszott. Az örökbefogadásról szólva látszólag konkrét értelemben alkalmazták. Valódi örökbefogadottak, mint például a koreaiak, a dán szülőkre alkalmazták a “valódi” szót. A “valódi” szülők tehát nem a vérszerinti szülők, hanem azok, akiknél az ember nevelkedett. A nem valódi szülők, akiket egy szigorúbb értelmezésben az ál-szülőknek kellene tekinteni, a vérszerinti szülők voltak. Abban a kommunikációban, ahol az örökbefogadottak azon kívánsága merült fel, hogy felkeressék vérszerinti szüleiket, vélhetően fontossá vált, hogy a “valódi” és az “ál” közötti viszonyt tartalmilag tisztázzák. Úgy tűnt, mintha ezt hatalmi viszony diktálta volna. A valódiak azok voltak, akikre a leginkább tekintettel kellett lenni.

Nekem Jannikra. Nem hiszem, hogy különösebben értékelte volna, ha nem valódi szülőnek, vagy ne kerüljessük a forró kását, ”ál-szülőnek” tartottam volna. Ha ösztöneimre hallgatok, hajlanék rá, hogy a spanyol apámat nevezzem ”valódi” apámnak. A valódi apám a vérszerinti apám lett volna. Jannik pedig a dán apám. Ez korántsem lett volna elég Janniknak, tudtam jól. Csakhogy, éppenséggel így állt a dolog. Gyanakodtam magamra, hogy dühös vagyok rá. Egyszerűen felszarvzták. Gyenge volt. Nem tudta a kanokat távoltartani a nőjétől. Az ő hibája is, hogy nem ő az igazi apám.

Vizont, ha, tegyük fel, a vérszerinti apám a valódi apám, akkor mit is

jelent ez? Mit jelent a valódi ebben az összefüggésben? Azt jelenti, tört rám meglepő módon az érzés, hogy joga van rám. Joga is van rám és felelős is értem. A gyermeke vagyok, védelmeznie kell engem. Ügyelnie kell a szexuális kapcsolataimra, vigyáznia, hogy csak az arra érdemes férfiak kaphassanak meg.

Milyen fura, régimódi gondolat. Vajon honnan jöhetett? Feltehetően a valódi szóval összefüggésben, hogy kötelezettségről szól, hogy jogi értelmezésben is kötelezettséggel jár.

Barátnőm egyedülálló anya, öt éves gyermekkel. Megtagadta a rendőrségen, hogy felvilágosítást adjon az apáról. Még nekem sem akarta elárulni a nevét. Azt sem akarta megmondani, a férfi tud-e a gyerekről. Gyanakodtam, hogy eltitkolta. Hogy nagyon is jól tudta, ki az apa, de nem kívánta megosztani vele az életét. Hogy a férfi valószínűleg méltatlan körülmények között hagyta el. A rendőrség próbálta meggyőzni az anyát, de hiába. Többször is kihallgatták, megfenyegették és hivatkoztak a következményekre. Cudarul nehéz volt kitartania, de összeszorította a fogát és minden információt megtagadott.

Több oka is volt annak, hogy a rendőrség kemény lépésekhez folyamodott. Az egyik, hogy a barátnőm megakadályozta, hogy a férfi valaha is elismerhesse a gyermeket. A másik, hogy a barátnőm így, saját akaratából, elesett a gyermektartási díjtól. A társadalomnak nyilvánvaló érdeke, hogy az apa vállalja a felelősséget a gyermekéért. De nem ez volt az egyetlen oka, hogy szerették volna az igazságot kideríteni. Mint apának, jogai is vannak. A barátnőm jogtalanul fosztotta meg jogainak gyakorlásától.

Az én anyám is bezárta a kapukat Gerardo előtt. Ellehetetlenítette, hogy a velem kapcsolatos kötelezettségeket magára vállalhassa. Megakadályozta, hogy nyíltan felvállalja, hogy az apám. És ez nem volt helyes.

Azt hiszem, valahogy így kell a gyökerek fogalmát érteni. Hogy vannak olyan mélyre nyúló jogok és kötelezettségek, amelyek a biológiai származással sokkal szorosabban kapcsolódnak össze, mint ahogy azokra bármilyen kulturális közösség valaha is jogot formálhatna. A "valódi" összefügg a "gyökerekkel", a vérszerinti és a nem vérszerinti

közötti különbség kérdése csupán erről szól. “Odensei vagyok” – mondja valaki, amikor a gyökereiről kérdezik. Ebben az összefüggésben nem a helyhez való érzelmi kötődés a lényeg. A lényeg az, hogy Odensének mint közösségnek jogai és kötelezettségei vannak az egyénnel szemben. Ez az, ami értelmezhetővé teszi, hogy az ember odensei. Olyan gyökereket, amelyek nem akarnak az emberre jogot formálni, nem valószínű, hogy gyökereinek tekint az ember. Nem tudhattam, hogy Gerardo, mint apa, gondomat viselte volna-e. Amennyiben lett volna rá lehetősége, biztosan. Ezért, és csakis ezért volt ő a gyökerem. Mert magára vállalta volna a kötelezettségeit, mert élt volna a jogaival, ha tudott volna rólok.

Pontosan ez volt a helyzet a koreai szülők ezreivel. Gondját viselték volna a gyermekeiknek, ha lett volna rá anyagi lehetőségük. Ők az örökbefogadott gyermekek gyökerei. Ők a valódi szülők.

De akkor minek nevezzük a dán szülőket, ha nem (az én ötletem szerint) dánnak? Nevezhetnénk őket annak, akik: örökbefogadó szülők, nevelőszülők. Amit sokan kikérnének maguknak. Erősködnének, hogy ez nem tükrözi mindazt az odaadást és szeretetet, amellyel gyermeküket felnevelték. Pusztán hiúságból, önzőségből és irigységből többre tartanának igényt. A munka és a szeretet, amit “beruháztak”, hatalommal jár. A hatalom felruházta őket, hogy cserébe magukénak követeljék a valódi szülő címet.

Másrésről, mivel az örökbefogadó szülők átmentek az egész jogi hercehurcán, felruházták őket jogokkal. Egyúttal kötelezettségeket vállaltak magukra, amelyek azonosak a biológiai szülőkével. Nem adhatják csak úgy bármikor vissza a gyermeket. Jogaik vannak, de kötelezettségeik is, hogy megvédjék a gyermeket más szülői szándékokkal rendelkező egyénektől. Így az örökbefogadott gyermek olyan viszonyba kerül az örökbefogadó szülővel, amely alapján véve azonos azzal, amely a vérszerinti szüleihez kötötte.

Az örökbefogadó szülők szemében a jogi kötöttség kérdése eltörlődik valami nagyobbhoz, nevezetesen az érzelmiékhöz képest. Az örökbefogadó szülők nézőpontja szerint az érzelmi kötelék alkotja a családot. Le merném fogadni, hogy sok örökbefogadott érezte úgy, elvárják tőle az érzelmi kötődést. Elvárásaként fogták fel, mintegy

feltételét annak, hogy bebocsáttatást nyerjenek egy új családba. Ezért van az, hogy az örökbefogadó szülőknek annyira a szívügyük, hogy az érzelmi zavar mindennemű megnyilvánulását elhárítsák. Az, hogy ők a "valódi" szülők mintegy jelzi az érzelmi kötődést. Az örökbefogadott gyermekek alátámasztják az érzelmi kötődés tételét azzal, hogy használják a "valódi" kifejezést. Egy örökbefogadott gyermek nem is merne nem így tenni. Egy örökbefogadott gyermek rendkívüli erőfeszítéssel próbálja elkerülni a hálátlanság legkisebb gyanúját is. És pontosan emiatt tudják az örökbefogadó szülők a hatalmukban tartani őket.

Az érzelmi ráhatás az örökbefogadó szülők nagy tévedése. Az érzelmi kötődésre hivatkozva nem támaszthatnak igényt arra, hogy valódi szülők legyenek. Csak jogokra és kötelezettségekre hivatkozhatnak. Ebben az értelemben valódi szülők. De tudják jól, hogy a megszerzett jogoknak és kötelezettségeknek kitalált alapja van és ezért a "valódiság" is alapjaiban légvár. Így aztán az örökbefogadó szülők az érzelmeiket helyezik a középpontba. Ebben áll a hatalmuk. És ezért bizonytalanok, és felvértezik magukat.

Janniknak sosem volt szüksége rá, hogy felvértezte magát, ha eltekintünk attól, hogy gyanakodott rá, hogy nem vagyok az ő gyereke. Nem volt kénytelen olyan alapra helyezni a kapcsolatunkat, amely az egész konstrukció fiktív voltát fedezte volna. Nem volt kénytelen az érzelmi kötődésre feltenni mindent. Ezért is eléggé igazságtalan, hogy így elítélem őt. Nem vonhatom felelősségre visszamenőleges hatállyal. Nem vádolhatom azzal, hogy a személyes integritásomat sértette meg azzal, hogy szorgalmazta az érzelmi kötődést. Nem az érzelmi kötődés volt a mi családunk alapja. Legalábbis egészen rövid idővel anyám halála előttig. Most minden megváltozott. Jannik nem a valódi apám. A valódi apám Gerardo, Spanyolországban. Jannik nem az nevelőapám, mert nem fogadott örökbe. Ő az én dán apám. Ő Jannik. Szeretem őt, szeret engem; ennél közelebb nem kerülhetünk. Bele kell törődnie. Ha nem törődik bele, akkor önző.

Szeretem az apámat. Jannikot. Efelől nincs kétség. Hányszor, de hányszor megvédett anyámtól. A hisztériás rohamaitól. Amikor

bezárkózott a szobájába, csapkodta a szekrényajtót, kiabált, sírt. És apám azt mondta, csak ezért ilyen, mert megütötte magát. Míg anyám feküdt az ágyban a depressziójával, apám ellátta a gyakorlati teendőket. Apám gondoskodott arról, hogy legyen otthonunk. Anyám nem vállalta a felelősséget vagy – ki tudja, mi volt ez nála – nem bírta idegekkel, nem bírta tovább. Ennek a fenyegető árnyékában éltünk. Egy állandósult vészhelyzetben. Anya időnként felkelt az ágyból, felajzottan, tele fenyegetően sok energiával. És szülinapi zsúrt rendezett nekünk, a gyermekeinknek. És semmi nem volt elég neki, az összes gyereket meghívta a szomszédságból. És akkor volt gitárzene és dalolás és bújócskázás és ajándékhorgászgat, és anyám végig olyan volt, mint a világ legjobb édesanyja, még akkor is, amikor a szülők már jöttek a gyermekekért. Ahogy ott állt rózsásra hevült arccal és vízfestéktől maszatos kézzel. A boldogságtól és a tettekrekésztségtől ragyogva. Még az is fenyegetőnek tűnt. Hogy az összeroppanás előjátéka. Hogy az a rengeteg energia csak néhány napig fog kitartani, aztán összeomlik az egész, mint egy gyenge tartógerendákkal megépített ház. Még az is fenyegetőnek tűnt, amikor boldog volt. Valahogy az öröme is túl sok volt, túl szomorú, mert átütött a pillantásán a gyötrellem, még akkor is, ha összeszedte magát. Látszott, csak az, hogy összeszedje magát, kemény harcba került, minden akaratába. Talán nem is igazán akarta. Talán csak bizonyítani akart valamit. Hogy igazából nem az, aki az ágyban fekszik. Mint aki meg akarta mutatni, hogy igazából ilyen és valójában hálásnak kéne lennünk, hogy van nekünk egy ilyen vezéregyéniség, tele tetterővel, jobban mondva szeretettel, amit felénk áraszt, de még hogy...! Jannik értékelhetné. Meg mi is. Olyan érzés volt, mintha üzötten, hajszolva menekülnénk egy tájon át, amely csupán anyám képzeletében létezett, ahol kiállította hiúságának tárgyait, mindent, amit önmagában szeretett, egész kreativitását, összes nagylelkűségét. Már az is fárasztó volt, amikor sikerült eljátszania. Az egész ilyen-az-én-valódi-énem színjáték, ami igazi lenne, ha az élet ugye nem akadályozza meg benne, meg a többi dolog, amire ráfogott mindent. Az állandósult válsága, az ő szemében mégis mindig a kivétel volt. A kivétel a valódi énjehez képest. Mi, többiek mindig csak úgy láthattuk őt, amilyen igazából nem volt, de ugye ez nem az ő hibája.

Amit látunk, az nem az igazi énje, ennyit csak meg lehet érteni egy családban. Iszonyú fárasztó volt. Anyánk lelkiállapota diktálta az otthon mibenlétét, a kedve, a depressziói szerint hullámvasutatunk mindannyian, mi gyerekek is, de elsősorban Jannik. Jannik kétszeresen is megdolgozott az otthonért. Egyrészt gondját kellett viselnie anyáknak, másrészt minket kellett óvnia anyántól. Elfogadta anyám fantáziavilágát: valójában más nő, nem az, akit mindig látunk. Ő ilyen, értsük meg, akkor is, ha a látszat csal. Jó, tele szeretettel, energiával, remek ötletekkel. Ezért kell, hogy megbocsássunk neki, hogy elfogadjuk őt. Ez adott neki szabad kezet, hogy úgy viselkedjen, ahogy akar. Az, hogy a valóságban nem az volt, akit mindig láttunk. Meddig engedheti meg magának az ember, hogy a környezetével próbálja elhitetni: valójában más, mint ahogy a cselekedetei mutatják? Anyám esetében úgy tűnt, az örökkévalóságig. Jesper soha nem lázadt. Én elhatároltam magam anyántól. Évekig nem vettem részt családi összejöveteleken, ha anyámat abban a bizonyos állapotában tudtam. Amikor képes volt leinni magát, teljesen lerészegedni. És mindig ugyanazzal a nagyjelenettel végződött az egész, ordítva, Jannikkal a sarkában, berohant a hálószobába. Mi meg ott ültünk és nem tudtuk, hová nézzünk kínunkban, miközben Jannik anyánkat nyugtatgatta. Egy idő után, amikor nagykorú lettem, nem bírtam tovább. Nem tudtam elviselni a statisztálást. Anton öcsém már egész hamar kiszállt. Annyira gyűlölte anyát, hogy tizennégy éves korában elköltözött otthonról. Soha nem jött el a családi összejövetelekre. Nem engedte, hogy Anya meglátogassa a különböző lakásokban, amelyeket olyan iramban cserélt, hogy csak Jannik és én tudtuk követni. Nem kívánt abban a cirkuszban fellépni, amelybe anya mindenkit bevont a környezetéből. Anton bizonyos szempontból az egyetlen helyes megoldást választotta, de lelkileg így is megviselte. Magával vitte a keserűségét, a tüskéit. A vádak anyámmal szemben. Hogy imádott kárörömmel beszélni anyáról. Egy szemernyi tiszteletet sem érzett iránta. Hogy gyűlölte Jannikot is, a szolgálattelkéségeért, aki csak mert óvni akarta a gyerekeit, gyáva volt anyámmal szembeszállni. Antonnak mindezzel együtt kellett élnie, és anyám halála után sem lett neki könnyebb. Anyám nem vitte magával a sírba Anton sérelmeit. Csak

éppen mostantól Anton nem tudta kinek címezni a vádakát. De leginkább: már nem tudott anyámmal kibékülni. Aggódtam érte.

Nekem elsősorban Jannikkal kellett törődnöm. Végig kellett gondolnom, mi történne, ha felkeresném Gerardót. Ha felvenném a kapcsolatot Gerardóval. Ha elkezdeném a valódi, vagy legalábbis biológiai apámnak nevezni őt, Gerardót. Szerettem az apámat. Jannikot. Mindig jót akart nekem. Mindig hagyta, hogy hozzábújjak, amikor anyám jéghideg volt, és nem tudta, hova tegye a kezét.

Emlékszem, amikor először fedeztem fel ezt. A jéghidegségét. Beleborsóztott a hátam. Odabújtam hozzá az ágyba, befészkelődtem a teste hajlatába. Semmi visszajelzés. Nem karolt át. Keskeny csipőmre tette a kezét. Egy élettelen kezét. Élettelen ujjait. Nem simogatott, nem vont magához. Úgy éreztem, mintha egy élettelen tárgy lennék a számára. Mintha halott lennék a szemében. Nem volt valami jó érzés ott feküdni. Felkeltem és odamentem apámhoz. A kanapén ült, újságot olvasott. Szorosan mellé ültem. Alig érzékelte. Elmélyült egy cikkben. Mégis magához húzott, meleg karjával átölelt. Egy kis idő múlva letette az újságot. Megsimogatta a hajam.

Egyszer meg, emlékszem, az Állatkertben voltunk, csak apa, meg én. Nem tudom, Jesper miért nem volt velünk. Anton anyákkal volt otthon. Valószínűleg aznap türethően érezte magát, volt hozzá energiája, hogy vigyázzon Antonra. Apám szakított kis időt arra, hogy elvigyen az Állatkertbe. Már nem emlékszem, miért volt olyan fontos, hogy csak mi ketten mentünk, hogy egyáltalán fontos volt-e vagy véletlenül alakult így. Valami történt, azért? Nem emlékszem.

Apám elvitt az Állatkertbe. Kocsival mentünk be a városba. Együtt, csak mi ketten, apával a kocsiban. Emlékszem, ahogy vezetett. Nyugodtan, simán. Főképp biztonságot éreztem, ahogy ott ültem a hátsó ülésen. Szabad kilátásom volt az összes ablakon át. Apám, amint előttem ül, keze a kormányon, a sebességváltón. Imádtam a motor, a sebességváltás hangját. Minden mozdulatát szemmel követtem. Ahogy a kormányt tekerte. Imádtam nézni, ahogy a két keze kereszteződött rajta. Később egy oktatótól megtudtam, nem ez a helyes kormányozási technika. Mély csalódottságot éreztem, de nem szóltam semmit. Az én szememben nem volt ennél férfiasabb módja a kormányzásnak, éppen

hogy így kell kormányozni. Ha nem, akkor az egész autóvezetés elveszti a varázsát.

Amikor megérkezünk az Állatkertbe, lenyügözött a magas torony látványa, a kis kocsik, amelyekben a gyerekeket lehetett tolni. Kicsit túlkoros voltam hozzá, de apám mégis bérelt nekem. Bemásztam. Nálam volt a piros táskám, benne az uzsonnámmal és a szörpös kulacsommal. Apám az oroszlánokhoz vitt. Felemelt, hogy jobban lássak. Tunya, fatörzseken heverő oroszlánokat láttam. Egy oroszlánkölyök anyjával akart játszani, de az nem vett róla tudomást. A kölyök anyja pofája felé csapott a mancsával. Apám a páviánokhoz tolt a kocsimat. Aztán bementünk az éjjeli állatokhoz. Azelőtt soha nem mertem bemenni. Apám szorosan mögöttem. A denevérháznál leült mellém, védően átkarolt. Próbáltuk kivenni, hogy hol lehetnek. Nekem közömbösek voltak a denevérek. Reméltem, soha nem látjuk meg őket. Így akartam maradni örökkön-örökké. Denevérnézőben, apám karjában. Csak így, semmi különöset nem csinálva, máshova figyelve. Kezem az övébe tettem. Két ujjal átfogta ujjaimat. A mutatóujjam biztonságban lapult a nagy hüvelykujja alatt.

Így emlékszem Jannikra. Így akarok rá emlékezni. Mint apám, nem más. Gerardo soha nem tudna az apám lenni úgy, mint Jannik. Ezt Jannik jól tudta, akkor is, ha nem a valódi, nem a vérszerinti apám. Ezért nem volt rá szükség, hogy a valódi apámnak nevezzem. Tudta ő jól, hogy ő az apám. Csak így, dán vagy nem dán. Nem volt szükség megerősítésre. Két ujj elég volt hozzá, hogy megbizonyosodjam felőle. A hüvelykujja a mutatóujjamon. A karja a vállam körül, miközben denevéreket lesünk. Csalódott voltam, amikor végül feltűnt egy, szárnycsapkodva az üveg mentén. Úgy tettem, mintha nem látnám. Apám viszont észrevette. Kérdezte, én is láttam-e. Láttam a denevért? Nem moccantam. Előjött még egy. Aztán még egy. Bólintottam. Kimentünk. Aztán a pingvinekhez tolt. Nem érdekelték. Végül hazamentünk anyámhoz, Jesperhez és Antonhoz. Ez volt az utolsó kettesben eltöltött látogatásunk az Állatkertben. És az egyetlen. Soha többé nem lehetett megismételni.

Azon tűnődtem, milyen lenne Gerardóval találkozni. Próbáltam elkép-

zeln. Homályos képek bukkantak fel bennem. Ahogy a repülőtérén várja az elveszett, hazatérő lányt. Az apám, az eddig ismeretlen apám, a repülőtérén fogad. Egy táblát tart, rajta a nevem. Dán zászlók. Dehogyan, spanyol zászlók. Vagy mindkettő. Nem biztos, hogy a spanyolok is kis zászlókkal várják az embert a reptéren, mint a dánok. Elképzelhető, hogy a spanyolok teljesen máshogy csinálják. Elavult kép villant fel bennem. Kővér, feketébe öltözött matrónák, karjukon kisgyermekkel. Szűrős tekintetek. Fiatal férfiak pomádés hajjal. Elhessegettem a képet. Minden valószínűség szerint valami sokkal átlagosabbat kell elképzelnem. Egy ötven körüli, házasságban indult, középkeretű embert. Talán feleséggel. Gyerekekkel. Két gyerekkel? Vagy a gyerekek otthon maradnának? Egy féltestvér Dániából? Apánknak volt egy fiatalkori kalandja, amiről eddig mit sem tudtunk? A feleség mit szól hozzá? Kínos, kínos. Talán magával kéne vinnie a reptérre. Jó képet vágva a dologhoz.

Hogy csinálták a "Nyomtalanul" tévéműsorban? Hogy tudtak mindenkít rávenni, hogy belemenjenek az egész cécóba? A családtagok, a barátok, a távolabbi rokonok, mind? Az egész annyira kínos. Az idegességük, az elérzékenyülésük, a kellemetlen feszengésük. Túl sokat követelnek az embertől. A "Nyomtalanul" biztosította magának az aduást. Ahányszor valaki jelét adja, hogy kivonná magát a játékból, kipellengérezik. Hát nem kötelesség az ember a vérét tisztelni? Más anya, apa és testvér nem tudná megállni, hogy ne jelenjen meg a reptéren, és fogadja a műsor főszereplőjét. Hát nem tartozik neki az ember legalább ennyivel? A "Nyomtalanul" népszerűségét az elkövetett hiba jóvátételének emberi szükségletére lehetett alapozni. Az elveszettnek hitt gyermek találkozik a szüleivel. Mely szülő tudná ezt visszautasítani?

És a reptér után? Taxizás a városba. Miről beszélnének? Gerardo feleségével majd elsüllyednének szegényünkben. Gerardo velem túláradoan segítőkészen, a feleségével mélyen megszegyenülten viselkedne. Megalázó lenne, ha úgy csinálna, mintha normális lenne a helyzet. Lehet, hogy nem is viselkedne úgy, mintha normális lenne a helyzet. Lehet, hogy egyedül jönne ki elélem a reptérre. A felesége jóváhagyásával, ennyivel, de nem többel. Meghívna egy csésze kávéra egy régi kávézóban valahol a belvárosban. Beszélgetne velem, udvarias lenne,

megértő, kedvesen mosolyogna, amikor úgy hozná a helyzet. Szóba sem jönne, hogy meghívjon az otthonába, bemutasson a feleségének, a gyerekeinek. Nem azért találkozánk, hogy az élete részévé váljak.

Azért találkozna velem, mert tiszteletben tartja a felelősséget, amit fiatalon, egy óvatlan pillanatban, önkéntelenül magára vállalt. De mivel már nagykorú vagyok, tudok magamról gondoskodni. Családom van Dániában. Nyugodt lehet, ha a velem való kötelezettségei felmerülnek benne. De lehet, hogy diszkrétén mégis kikérdezne. Biztos egzisztenciális alapokon állok-e vagy netalán éppen ellenkezőleg s ezért kerestem fel őt? Vannak-e elvárásaim vele szemben. Megtudakolná a dolgokat, de nem túl alaposan. Nem kívánna érzelmileg belebonyolódni. Tartaná a szükséges távolságot, biztosítaná, hogy számára ne legyek több egy dolognál. Az önvizsgálatának, a szégyenének és a lelkiismeret furdalásának a tárgya, de nem több. Van elég aggódnivalója, van elég kötelessége a családjával szemben. Nem akarna közelebb kerülni hozzám, az túl kínos lenne. Kellemetlen mind saját maga, mind a felesége és a gyerekei számára, hogy hirtelen felbukkan egy ilyen, mint én. Egy zabigyerek, ahogy régen mondták. Ma már nem hallani. De az vagyok és az is maradok, akármennyire is liberálisnak hisszük magunkat. Dániában sem fogadnák kevésbé hüvösen egy nyári kaland eredményét. Senki nem kívánja magának az ezzel járó kellemetlenséget. Gerardo életében én egy kellemetlenség lennék. Magamnak tennék rosszat, ha bármi mást képelnék. Hogy csinadrattával várna a reptéren. Hogy könnyes szemmel mondaná: Isten hozott itthon. Amíg nem tudott a létezéséről, nem hiányoztam neki. Semmi alapja nincs, hogy másként érezzen, csak mert hirtelen felbukkantam az életében.

Ki is ez a Gerardo? Anyám elbeszéléséből egy egzotikus, fantasztikus ember, egy nem mindennapi szerető képe rajzolódott ki, valakié, aki a léleknek olyan ajtóit tudta feltárni, amiket senki más.

Lehet, hogy mégis létezik a *herceg fehér lovon*? Az, aki nem mindenki szemében az, csak valakik, jobban mondva egy valaki szemében? Gerardo volt az a bizonyos Nagy Ó? Meg voltam róla győződve, hogy van ilyen. Anyám számára is létezett? Gerardo volt életében a Nagy Ó?

Az ember nem láthatja, hogy ki a *herceg fehér lovon*, mert csak annak az, akinek a sors szánta. Ezért aztán a *herceg fehér lovon* nem rendelkezik bizonyos fizikai tulajdonságokkal. Nem muszáj, hogy lófarakba fésült haja legyen. Sőt, mi több, nagyon kicsi a valószínűsége, hogy pont így nézzen ki. Az a férfi, aki ilyen, valójában annyira valószínűtlenné teszi, hogy mindenki számára ő legyen a Nagy Ő, hogy végül senkinek sem az. Megfosztották magukat attól, amivel elérhették volna az összeállítás magas fokát. Bizonyos mértékben személytelenné tették magukat annak érdekében, hogy sok nőhöz illjenek. Így ők rájuk vetíthetik elvárásaikat és álmaikat. Üresek, mint egy filmvászon. És ezt nagyban ki is használják. De egy idő után senki számára sem tudnak a fehér lovas herceg lenni, annak ellenére, hogy mindent megtettek, hogy hasonlítsanak rá. Az igazi nem akar semmilyen hercegre hasonlítani. Nem akar üres filmvászon lenni, amin mindenki lejátszhatja a maga filmjét. Senki nem akar lenni. Senki konkrét, előre meghatározott. Ezt kellett keresnem. Lehetett jóképű. Visszataszító. Kövér. Sovány. Ez mind lényegtelen. A lényeg az, hogy valaki legyen. Valami egyedi. Ez volt az egyetlen lehetősége annak, hogy a Nagy Ő legyen valaki számára.

De az sem biztos, hogy akár anyám, akár valaki más számára Gerardo a Nagy Ő volt valaha is. Lehet, hogy nincs benne semmi különleges. Lehet, hogy határozatlan és meghatározhatatlan. Talán egyike a személytelen, sokakhoz illő hercegeknek. Talán egyfolytában beszél, gáláns és üdítő társaság próbál lenni. Lehet, hogy egy teljesen átlagos, minden egyéni vonás nélküli ember. De lehet, hogy hallgatag és magába zárkózó.

Nyilvánvalóan reménytelen vállalkozás volt elképzelni, milyen Gerardo külsőleg és belsőleg. Vajon beleszeretnék? Arról fantáziáltam, hogy újraélném vele, amit anyámmal átéltek. Ugyanazokban az éttermekben ennénk, ahol ők. Ugyanazokba a diszkókba mennénk táncolni, már amennyiben még léteznének. Elmennénk Malagába, járnánk az üzleteket és a tapas éttermeket. Felmennénk a Szerelmesek Hegyére.

Úgy fogom a kezét, ahogy anyám fogta. Fülünkben a szél zúgásával állnánk a szakadék szélén. Éreznénk a szerelmünket, a félelmünket. Anyám. Gerardo. A bizonyosság. Az elkerülhetetlen. A fájdalom. Az

öröm. Így állnánk együtt. Hajunkba kapna a szél, a sziklák mélyen alattunk várakoznának. Nem rugaszkodnánk el a szakadék széléről, csupán lélekben. Anyám belehalna. Lelkileg. Te mit mondanál, Gerardo? Nem akartam. Nem kívántam, hogy Gerardo legyen a hercegem. De rettettem. Rettettem, mert nyitott voltam. Sebezhetően nyitott. Az életem és az egészségem kockáztattam, hogy anyám nyomdokaiba lépjek. Vajon ugyanazt tenném, mint ő? Arra lennék hivatott, hogy megismételjem az életét? Vajon én is találkoznék az én Gerardómmal, ami kilátástalanná tenné az egész életemet, mert olyan mértékben csüggenék egy férfi emlékéen, hogy minden más meghalna körülöttem? Nem ez történt anyámmal? Vagy igaz szerelem volt? Létezik ilyen a valóságban? Vagy szét lehet szedni az egészet kis, szürke porszemekre, arra az anyagra, amelyből az illúziók épülnek? Én hittem benne. Hittem, hogy létezik. De honnan tudhatja az ember, hogy ki az igazi? Honnan tudhatja az ember, hogy nem csapja be magát? Láttam magam a szakadék szélén állva, a Szerelmesek Hegyén. Elengedtem Gerardo kezét. Körülnéztem. Egyedül voltam. És mit történt később? Azt már nem láttam.

Tomán Monika fordítása

Pablo Llambías dán anya, argentin apa gyermeke, 1964-ben született a dániai Aalborgban. Rendkívül sokoldalú, a Konzervatóriumban pozán szakos volt, a Koppenhágai Egyetemen pedig filmtudományi, képzőművészeti és médiaelméleti tanulmányokat folytatott. 1996-ban jelent meg első kötete. Jelen összeállításunkban *A szerelmesek hegye* (De elskendes bjerg, 2006) című regényből közlünk részletet.

Összeállította: **Kovács katáng Ferenc**

Tóth Kati: Tűzleány (rajz)